četrtek 6. oktobra 2022

P9_TA(2022)0351

Nedavne humanitarne razmere in razmere na področju človekovih pravic v Tigraju v Etiopiji, zlasti pri otrocih

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 6. oktobra 2022 o nedavnih humanitarnih razmerah in razmerah na področju človekovih pravic v Tigraju v Etiopiji, zlasti pri otrocih (2022/2858(RSP))

(2023/C 132/10)

Evropski parlament,

— ob upoštevanju svojih prejšnjih resolucij o Tigraju in Etiopiji, zlasti resolucij z dne 26. novembra 2020 ([1]) in 7. oktobra 2021 ([2]),

— ob upoštevanju Splošne deklaracije o človekovih pravicah,

— ob upoštevanju Afriške listine o človekovih pravicah in pravicah ljudstev,

— ob upoštevanju četrte Ženevske konvencije iz leta 1948 o zaščiti civilnih oseb v času vojne ter njenih dodatnih protokolov iz leta 1977 in 2005,

— ob upoštevanju Konvencije o statusu beguncev iz leta 1951 in njenega protokola iz leta 1967,

— ob upoštevanju poročila o skupni preiskavi etiopske komisije za človekove pravice in Urada visokega komisarja OZN za človekove pravice o domnevnih kršitvah mednarodnih človekovih pravic, humanitarnega prava in prava o beguncih, ki so jih storile vse strani, udeležene v konfliktu v regiji Tigraj v Federativni demokratični republiki Etiopiji, z dne 3. novembra 2021 in poročila etiopske komisije za človekove pravice z dne 11. marca 2022 o kršitvah človekovih pravic in mednarodnega humanitarnega prava na območju regij Afar in Amhara v Etiopiji med septembrom in decembrom 2021,

— ob upoštevanju resolucije Sveta OZN za človekove pravice z dne 17. decembra 2021 o ustanovitvi mednarodne komisije strokovnjakov za človekove pravice, da bi izvedla temeljito in nepristransko preiskavo domnevnih kršitev in zlorab, ki naj bi jih od 3. novembra 2020 zagrešile vse strani v konfliktu v Etiopiji,

— ob upoštevanju poročila mednarodne komisije strokovnjakov za človekove pravice za Etiopijo z dne 19. septembra 2022,

— ob upoštevanju Konvencije OZN o otrokovih pravicah,

— ob upoštevanju Sporazuma iz Cotonouja,

— ob upoštevanju členov 144(5) in 132(4) Poslovnika,

A. ker je ta 23-mesečni konflikt sprožil krizo, ki jo je povzročil človek, in množično trpljenje ljudi, ki bi ga bilo mogoče v celoti preprečiti; ker humanitarne razmere v vsej Etiopiji ostajajo dramatične zaradi konfliktov, suše in množičnega notranjega razseljevanja; ker so 24. avgusta 2022 bojna letala etiopske zvezne vojske bombardirala otroški vrtec v mestu Mekele v Tigraju in povzročila smrtne žrtve med otroci;

B. ker je etiopska zvezna vlada, potem ko je marca 2022 razglasila humanitarno premirje, delno prekinila humanitarno obleganje Tigraja, kjer pa še vedno primanjkuje osnovnih potrebščin, tako hrane, zdravil in goriva;

C. ker zaradi konflikta v Tigraju najbolj trpijo ranljive skupine, zlasti ženske in otroci, ki nujno potrebujejo zaščito; ker so otroci v Tigraju utrpeli hude posledice lakote, nasilja, pomanjkanja zdravstvene pomoči in izobraževanja, razseljevanja družin, prisilnih premestitev in nenehnih travmatičnih dogodkov;

([1]) UL C 425, 20.10.2021, str. 132.
([2]) UL C 132, 24.3.2022, str. 205.

D. ker je Afriška unija 1. oktobra 2022 povabila etiopsko vlado in tigrajske oblasti na mirovna pogajanja, ki bodo 8. oktobra 2022 v Južni Afriki; ker naj bi ta mirovna pogajanja spodbujal posebni predstavnik Afriške unije Olusegun Obasanjo, pri tem pa naj bi mu podporo nudila nekdanji kenijski predsednik Uhuru Kenyatta in nekdanja namestnica predsednika Južne Afrike Phumzile Mlambo-Ngcuka; ker je vlada Etiopije 5. oktobra 2022 sprejela to povabilo;

E. ker so ženske in otroci stalna tarča namernih in nenamernih bombnih napadov, streljanja, ubojev in drugih nasilnih dejanj v vojni, pa tudi etničnega nasilja, ki ga izvajajo vse strani v konfliktu;

F. ker vse strani v tej vojni še naprej množično uporabljajo posilstva in drugo spolno nasilje nad ženskami in dekleti, poslužujejo pa se tudi groženj s smrtjo, etničnih žaljivk in ujetništva za spolno suženjstvo; ker so notranje razseljene begunke in otroci izpostavljeni večjemu tveganju ugrabitve in trgovine z ljudmi za namene spolnega izkoriščanja;

G. ker so že od vznika tega konflikta edina stalnica številne domnevne hude kršitve človekovih pravic, humanitarnega prava in prava o beguncih, ki so jih zagrešile vse strani v konfliktu; ker je zaradi nasilja in lakote umrlo že skoraj pol milijona Etiopijcev, zaradi konflikta pa je razseljenih več kot 1,6 milijona ljudi; ker je bilo od začetka vojne več sto tisoč civilistov prisilno razseljenih, nezakonito ubitih ali postalo žrtev spolnega nasilja in nasilja na podlagi spola, ker je prišlo do množičnih samovoljnih pridržanj, plenjenja, ugrabitev ter odrekanja humanitarne pomoči in osnovnih storitev, plenjenja pomoči in preusmerjanja pomoči vojakom;

H. ker so podhranjeni vsak tretji otrok v Tigraju, ki ima manj kot pet let, ter polovica vseh nosečnic in doječih mater; ker v Etiopiji humanitarno pomoč potrebuje približno 20 milijonov ljudi, med katerimi je skoraj tri četrtine žensk in otrok; ker se Etiopija spopada z najhujšo sušo od leta 1981, zaradi katere naj bi se 7,4 milijona ljudi živelo praktično brez prehranske varnosti;

I. ker se je močno zmanjšal delež otrok v Tigraju, ki bi jih sistematično cepili, in sicer zaradi pomanjkanja zalog cepiv, ki je posledica blokade etiopskih sil; ker se zato širijo smrtonosne bolezni, kot so ošpice, tetanus in oslovski kašelj;

J. ker se zaradi državljanske vojne v Etiopiji v Tigraju ne šola 1,39 milijona otrok; ker je bil izobraževalni sektor v Tigraju trajno poškodovan zaradi števila smrtnih žrtev in obsežnega uničenja v šolskem sistemu; ker je bilo ubitih 346 moških in 1 798 žensk, torej skupaj 2 164 prosvetnih delavcev in tudi učencev;

K. ker se že od začetka konflikta sistematično ovira dostop humanitarnih organizacij do konfliktnih območij kljub večkratnim pozivom mednarodne skupnosti in humanitarnih organizacij, naj se ustreznim deležnikom zagotovi neoviran, trajen in varen dostop; ker so humanitarni delavci tarče nasilja vseh strani v konfliktu; ker je bilo od začetka konflikta ubitih vsaj 23 humanitarnih delavcev;

L. ker je dostop do informacij v realnem času močno oviran zaradi vladnih omejitev, ki vključujejo prekinitve komunikacij in preprečevanje poročanja o dogodkih v Tigraju, pa tudi v regijah Afar in Amhara, kamor se je konflikt razširil; ker ti izpadi komunikacij in fizično omejevanje dostopa neodvisnim opazovalcem na območja, ki jih je prizadel konflikt, močno omejujejo beleženje kršitev človekovih pravic;

M. ker je mednarodna komisija strokovnjakov za človekove pravice za Etiopijo, ki jo je ustanovil OZN, 19. septembra 2022 objavila poročilo, v katerem ugotavlja, da obstajajo utemeljeni razlogi za domnevo, da so strani v konfliktu zagrešile vojna hudodelstva ter kršitve in zlorabe človekovih pravic;

N. ker je v tem konfliktu Eritreja odigrala res uničujočo vlogo in je s svojim vstopom v Tigraj prispevala k njegovi zaostritvi; ker od konca septembra 2022 krožijo medijska poročila o ponovnem vdoru v severni Tigraj;

O. ker sta septembra 2022 Tigrajska ljudska osvobodilna fronta in etiopska vlada izrazili zavezanost mirovnemu procesu pod vodstvom Afriške unije;

1. ponovno poziva k takojšnjemu in brezpogojnemu prenehanju sovražnosti in premirju v Tigraju in sosednjih regijah;

četrtek 6. oktobra 2022

2. poziva k takojšnjemu, popolnemu, varnemu in trajnemu humanitarnemu dostopu do vseh, ki jih je prizadel konflikt v tej regiji;

3. toplo pozdravlja povabilo Afriške unije na mirovna pogajanja v Južni Afriki 8. oktobra 2022; spodbuja vse strani, naj sprejmejo to povabilo ter k pogajanjem pristopijo v dobri veri in v duhu dialoga, sprave in miru;

4. poziva k takojšnji ponovni vzpostavitvi ustavnega reda in vzpostavitvi mehanizma za spremljanje premirja; izraža podporo vsem diplomatskim prizadevanjem za končanje tega konflikta v Etiopiji, zlasti z mediacijo Afriške unije;

5. odločno obsoja, da vse vojskujoče se strani namerno napadajo civiliste in da nekatere med njimi domnevno novačijo otroke; opozarja, da so namerni napadi na civiliste, napadi na otroke ter novačenje in uporaba otrok vojakov vojna hudodelstva in hudodelstva zoper človečnost;

6. obsoja vdor eritrejskih sil v Tigraj; obsoja vojna hudodelstva in kršitve človekovih pravic s strani eritrejskih sil med vojno v Etiopiji; poziva eritrejsko vlado, naj nemudoma in trajno umakne svoje sile iz Etiopije ter poskrbi za to, da bodo storilci odgovarjali za vojna hudodelstva;

7. poziva vse oblasti v Etiopiji, zlasti zvezno vlado in regionalne vlade v Tigraju, Amhari in Afarju, naj spoštujejo najvišje standarde človekovih pravic, prednostno obravnavajo nezaslišane vojne zločine, storjene proti najranljivejšim, zlasti otrokom in ženskam, ter zaščitijo svojo mladino v skladu s Konvencijo OZN o otrokovih pravicah;

8. je ogorčen zaradi poročil o posilstvih in kaznivih dejanjih spolnega nasilja nad otroki, ženskami in moškimi, ki so jih v zastrašujočem obsegu zagrešili pripadniki vseh vojskujočih se stani; je globoko zaskrbljen zaradi poročil o ubojih in pohabljanju otrok iz Tigraja, Amhare in Afarja na etnični podlagi, ki pomenijo vojna hudodelstva in etnično čiščenje, ter poziva, naj se tem poročilom nemudoma posveti ustrezna pozornost;

9. ponovno poziva sile na vseh straneh, naj spoštujejo mednarodno pravo človekovih pravic ter mednarodno humanitarno in begunsko pravo; poziva etiopsko zvezno vlado in regionalno vlado Tigraja, naj zagotovita, da bodo storilci vojnih hudodelstev, storjenih med konfliktom, odgovarjali za svoja dejanja; vztraja, da morajo lokalni in mednarodni akterji sodelovati, kar se zlasti nanaša na etiopsko komisijo za človekove pravice in Svet OZN za človekove pravice, da bi zagotovili povrnitev škode za vse preživele in žrtve vojnih zločinov in zločinov proti človeštvu;

10. poziva, naj se vsem dekletom in ženskam v Etiopiji zagotovi dostop do spolnega in reproduktivnega zdravja in pravic; poziva EU in države članice, naj povečajo podporo za storitve spolnega in reproduktivnega zdravja in pravic, zlasti za kontracepcijo in dostop do varnega splava, s posebnim poudarkom na zagotavljanju tega dostopa v regijah Etiopije, ki so jih prizadele vojne in humanitarne katastrofe; poziva etiopsko vlado, naj izpolni svojo zavezo, da bo preiskala številne resne primere nasilja na podlagi spola v konfliktu, ki so jih zagrešile vse vojskujoče se strani;

11. je zaskrbljen zaradi poročil o porastu otroških porok in dela otrok, trgovini z ljudmi in transakcijski spolnosti kot zadnjem izhodu (iz obupa) za preživetje v regijah Etiopije, ki so jih prizadele vojne in humanitarne katastrofe;

12. poziva k ukrepanju proti ugrabitvam, trgovini in spolnemu izkoriščanju beguncev in notranje razseljenih oseb v Tigraju, Amhari, Afarju in Eritreji ter k zagotovitvi pomoči in zaščite vsem žrtvam brez diskriminacije na podlagi rase ali etnične pripadnosti, državljanstva, invalidnosti, starosti, spola ali spolne usmerjenosti;

13. poziva EU in njene države članice, naj povečajo podporo za krizne rehabilitacijske centre za ženske in otroke, vključno z otroki, rojenimi iz posilstev, ki bodo ščitili in rehabilitirali preživele žrtve nasilja na podlagi spola, trgovine z ljudmi in spolnega izkoriščanja; poudarja pomen zagotavljanja zatočišča, psihosocialnih storitev in poklicnega usposabljanja za preživele osebe ter poziva k dodatni podpori za že obstoječe tovrstne centre;

14. opozarja, da so zunajsodne usmrtitve, prisilna izginotja, samovoljna pridržanja, mučenje in slabo ravnanje, prisilno razseljevanje, spolno nasilje in nasilje na podlagi spola, posilstva in skupinska posilstva, napadi na humanitarne delavce, napadi na civilno infrastrukturo, kot so šole in bolnišnice, ter uničenje in plenjenje javne in zasebne lastnine vojna hudodelstva po mednarodnem pravu;

15. poziva Komisijo in države članice, naj podprejo le tiste nacionalne pobude za odgovornost, ki temeljijo na jasnih, preglednih, učinkovitih in merljivih referenčnih vrednostih, kar bo zagotovilo neodvisno in nepristransko sodno varstvo in odgovornost za žrtve in preživele;

16. ostro obsoja uporabo stradanja kot načina vojskovanja; opozarja, da je oviranje dostave hrane in zdravstvenega varstva ter odrekanje teh storitev zločin proti človeštvu; opozarja, da humanitarna pomoč in podpora temeljita na načelih človečnosti, nepristranskosti, nevtralnosti in neodvisnosti;

17. ponovno poziva k popolni ponovni vzpostavitvi osnovnih javnih storitev, kot so električna infrastruktura, bančne storitve, šole in bolnišnice, ter k takojšnji odpravi omejitev telekomunikacij v Tigraju;

18. poziva nacionalne in regionalne organe, naj zagotovijo, da bodo imeli notranje razseljene osebe in begunci pravico do varne prostovoljne vrnitve domov oziroma v domači kraj, ter naj vzpostavijo pravičen, dostopen in neodvisen mehanizem za nadomestilo izgub ali škode na stanovanjih, nepremičninah in zemljiščih; poziva EU in njene države članice, naj pomagajo in podpirajo organizacijo in spremljanje vračanja;

19. odločno obsoja dejstvo, da so izredne razmere privedle do etnično motiviranih aretacij, nadlegovanja, pretepanja novinarjev in napadov nanje; poziva k takojšnji izpustitvi vseh novinarjev, ki so še vedno samovoljno pridržani, ter k zagotavljanju svobode izražanja in govora; poziva vojskujoče se strani, naj novinarjem in poročevalcem zagotovijo prost dostop in jim omogočijo varno opravljanje dela;

20. izraža zaskrbljenost zaradi varnosti in dobrega počutja neodvisnih humanitarnih delavcev v tej regiji; odločno obsoja vse napade na humanitarne delavce in bistveno infrastrukturo ter nenehne zasege humanitarne opreme OZN;

21. ponovno poziva etiopsko vlado, naj podpiše in ratificira Rimski statut Mednarodnega kazenskega sodišča; poudarja, da je potreben neodvisen in nepristranski mehanizem za obravnavanje trajnih kršitev in odgovornosti;

22. poziva vse vpletene strani, naj nemudoma končajo sovražnosti in brez pogojevanja uradno sklenejo premirje; ponovno poziva, naj bo nacionalni dialog čim bolj vključujoč, širok in pregleden ter naj vključuje predstavnike civilne družbe in opozicijskih strank, da bi resnično dosegli spravo; poziva EU in njene države članice, naj v celoti sodelujejo v mirovnem procesu, da bi pomagale k resničnemu napredku;

23. je seznanjen z nekaterimi pozitivnimi dogodki v državi, kot so humanitarno premirje 24. marca 2022 in izpustitev nekaterih političnih zapornikov, izboljšan dostop do humanitarne pomoči med premirjem ter zlasti z javnimi izjavami etiopske vlade in tigrajskega vodstva, da se zavezujeta mirovnim pogajanjem, ki jih bo vodila Afriška unija;

24. pozdravlja podaljšanje mandata Oluseguna Obasanja kot visokega predstavnika Afriške unije za Afriški rog; pričakuje nadaljnje ukrepe po izjavah o predvidenem imenovanju trojke visokih mediatorjev Afriške unije, da bi najprej dosegli sporazum o trajnem premirju, neoviranem humanitarnemu dostopu do vseh območij in takojšnjem umiku eritrejskih sil ter olajšali odgovornost in notranjo spravo; poziva, naj se ti mediatorji nemudoma imenujejo;

25. ponovno poziva EU in njene države članice, naj sprejmejo ukrepe za varstvo človekovih pravic in sankcije proti storilcem kršitev človekovih pravic prek globalnega režima sankcij na področju človekovih pravic;

26. poudarja, da se položaj beguncev v regiji še naprej slabša; v zvezi s tem poziva EU in vse njene države članice, naj pospešijo preseljevanje iz regije, zagotovijo humanitarne vizume ogroženim osebam in olajšajo ponovno združitev družin; poziva EU in njene države članice, naj zagotovijo učinkovit dostop do mednarodne zaščite v EU in spoštovanje temeljnih pravic oseb, ki prosijo za mednarodno zaščito v skladu s pravom EU in mednarodnim pravom;

27. podpira dejstvo, da je Komisija od decembra 2020 zadržala izplačila proračunske podpore etiopski vladi; poziva Komisijo, naj še naprej zagotavlja življenjsko pomembno podporo tej regiji, namenjeno civilni družbi in neodvisnim humanitarnim organizacijam, ter poveča prizadevanja za zagotavljanje varnosti otrok; poziva Komisijo, naj ponovno razmisli o omejitvi proračunske podpore zgolj na izvedbene ukrepe, da bi omogočila vsaj nadaljevanje razvojnih projektov, ki so zunaj konfliktnih območij;

28. globoko obžaluje, da varnostni svet OZN razmer v Etiopiji in širši regiji ni obravnaval dovolj učinkovito; poziva EU in njene države članice, naj ga pozovejo, naj organizira redna javna srečanja o Tigraju in odločno ukrepa, da bi zagotovil neoviran dostop humanitarne pomoči, zaščitil civiliste, odpravil hude kršitve mednarodnega prava in zagotovil, da bodo storilci grozodejstev zanje odgovarjali;

29. opozarja, da je Svet OZN za človekove pravice v svoji resoluciji S-33/1 o razmerah na področju človekovih pravic v Etiopiji, sprejeti 17. decembra 2021, sklenil ustanoviti mednarodno komisijo strokovnjakov za človekove pravice za Etiopijo (ICHREE); poziva EU in njene države članice, naj podprejo dodelitev ustreznih sredstev OZN tej komisiji, etiopsko zvezno vlado pa, naj ji omogoči neoviran dostop; poziva Svet za človekove pravice, naj podaljša mandat Mednarodne komisije za človekove pravice za Etiopijo in ji dodeli dovolj časa, pa tudi potrebno tehnično pomoč in proračunska sredstva, da bo lahko izvajala svoj mandat, ne da bi ji pri tem omejeval časovno ali geografsko področje uporabe;

30. je seznanjen z dognanji iz poročila Sveta za človekove pravice, ki so ga pripravili strokovnjaki mednarodne komisije za človekove pravice v Etiopiji (A/HRC/51/46) z dne 19. septembra 2022, v katerem so zabeleženi primeri vojnih hudodelstev; poziva Komisijo, naj te sklepe in priporočila oceni in uporabi, etiopske oblasti pa, naj rezultate priznajo in si pri ponovnem vzpostavljanju varstva človekovih pravic prizadevajo za povrnitev škode žrtvam vojnih hudodelstev; nadalje poziva vse strani v konfliktu, naj sprejmejo priporočila skupne preiskave uradnika OZN za človekove pravice in etiopske komisije za človekove pravice;

31. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Komisiji, podpredsedniku Komisije/visokemu predstavniku Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, zvezni vladi in poslanski zbornici Etiopije, oblastem Tigraja, vladi Države Eritreje, vladam Medvladne agencije za razvoj, Afriški uniji in njenim državam članicam, vseafriškemu parlamentu in skupni parlamentarni skupščini AKP-EU.